

Tjänsteutlåtande
Utbildningsförvaltningen

Till: Utbildningsnämnden

Datum: 2026-03-12
Diarienummer: UBN 2026/0045

Återrapport av uppdrag - återkomma med en plan att starta en resursskola i kommunal regi

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har på uppdrag av Utbildningsnämnden tagit fram en plan för att etablera en resursskola i kommunal regi. Inom ramen för uppdraget har en utredning genomförts som kartlagt och analyserat behovet av att se över kapacitet, flexibilitet och tillgänglighet i befintliga stödstrukturer. Utredningen har även prövat förutsättningarna för att inrätta en resursskola i kommunal regi som i högre grad kan möta elevernas behov i rätt tid och därigenom stärka likvärdigheten inom kommunen. Uppdraget ska återrapporteras senast 31 mars 2026.

Beslutsförslag

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen arbetsutskott föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. att godkänna rapporten *Utredning av en resursskola i kommunal regi, Ängsrosen*, daterad den 2 mars 2026, inklusive föreslagen finansiering.
2. uppdra till utbildningsförvaltningen att inrätta en resursskola i kommunal regi för elever i årskurs F–9 i Röllingbyskolans lokaler från och med höstterminen 2026.
3. Ärendet justeras i anslutning till sammanträdet.

Ärendet

Verksamhetsrapporterna för förskola och grundskola i egen regi för perioden 2024–2025 lyfter tydligt fram ett ökande stödbehov inom samtliga verksamhetsområden. Detta stärker behovet av att säkerställa att kommunen har ändamålsenliga stödstrukturer för att möta elever i behov av särskilt stöd på ett likvärdigt, rättssäkert och hållbart sätt. Mot denna bakgrund och i enlighet med uppdragets intentioner har en utredning genomförts med syfte att:

- ta fram en plan för att starta en resursskola i kommunal regi
- se över kapacitet, flexibilitet och tillgänglighet i befintliga stödstrukturer
- föreslå förutsättningar för organisation, lokaler, bemanning och finansiering

Syftet är att skapa ett beslutsunderlag som grundar sig i aktuell behovsbild och som kan stödja politiken i att ta ställning till befintliga stödstrukturer och när och hur en kommunal resursskola bör etableras.

Utredningen har tagits fram i en arbetsgrupp bestående av skolchef Joakim Östling, elevhälsochef Henrik Kempe, skolpsykolog Anette Rödin, sakkunnig för särskilt stöd Anki Wallerå, sakkunnig för utbildning Erika Frangini, rektor Sara Moxness, rektor Maria de Vylder Dernell, biträdande elevhälsochef Helene Petschler Selström och avdelningschef socialförvaltningen Erika Sundberg.

Förvaltningens slutsatser

Alla barn har enligt skollagen (2010:800) rätt till en likvärdig utbildning och att få det särskilda stöd som krävs för att nå kunskapsmålen. För vissa elever i behov av extraordinärt stöd är det dock inte tillräckligt med extra anpassningar eller särskilt stöd i den ordinarie klassrumsundervisningen. I sådana fall riskerar eleven att inte kunna tillgodogöra sig utbildningen, vilket innebär att deras rättigheter enligt skollagen inte uppfylls. Resursskolor kan då vara ett verktyg för att förverkliga rätten till utbildning – för att säkerställa att varje elev får det stöd, den trygghet och den miljö som behövs för att kunna lära och utvecklas.

Att erbjuda resursskola till de elever som behöver det är därmed inte ett avsteg från inkludering, utan ett sätt att uppfylla skolans lagstadgade ansvar gällande utbildning: att alla elever, oavsett behov, får en verklig chans att nå kunskapsmålen. Det förslag som förvaltningen förordar är en kombination av två befintliga centrala särskilda undervisningsgrupper (Minirosen och Solrosen) samt en kommunal resursskola (Ängsrosen). Alternativet omfattar följande verksamheter:

- *Minirosen (F-6)* föreslås kvarstå som särskild undervisningsgrupp för yngre elever med behov av korttidsplacering, utredning eller insats vid akuta situationer. Placeringstiden ska som längst uppgå till ett år. Verksamheten föreslås lokaliseras inom befintlig skolstruktur.
- *Solrosen (5–9)* föreslås kvarstå som särskild undervisningsgrupp för äldre elever med behov av korttidsplacering, utredning eller insats vid akuta situationer. Placeringstiden ska som längst uppgå till ett år. Verksamheten föreslås vara centralt belägen, men inte inrymd i ordinarie skolbyggnad.

- *Ängsrosen (F-9)* etableras som en kommunal resursskola för elever med behov av extraordinärt och varaktigt stöd. Verksamheten föreslås till en början omfatta högst 20 elever och bedrivs i egna lokaler med tillgång till rekreation och idrott. Skolan ska ha en bred personalgrupp med hög specialpedagogisk kompetens samt en egen elevhälsa.

Behovet av olika organisatoriska lösningar hänger enligt utredningen samman med vilket stöd den ordinarie skolan kan ge och tillgången till andra lösningar inom kommunen.

Särskilda behov hos elever som mottages eller erbjuds plats inom egen regis centrala särskilda undervisningsgruppen behöver mötas med olika typer av anpassningar. Exempelvis behövs särskild kompetens hos medarbetare, särskilda läromedel eller annan utrustning. Ofta handlar det om behov av specifik lärarkompetens, mindre undervisningssammanhang och mer lärarstöd. Även lokalerna behöver ofta specialanpassas på olika sätt för att stödja verksamheten i dessa insatser. Samtidigt behöver lokalerna var flexibla nog för att kunna förändras över tid, i takt med förändringar i elevunderlaget. Lokalerna behöver också på ett bra sätt möta de särskilda krav som ställs på undervisningen. Eftersom det ofta rör sig om heterogena grupper av elever är det dock svårt att skapa generella lösningar som fungerar i varje enskilt fall. I utredningar som syftar till att skapa eller göra ändringar i lokaler för sådana grupper behöver man därför ofta göra relativt omfattande avväganden. Gemensamt för alla elever i dessa grupper är att de är i behov av någon form av anpassningar som har påverkan på lokalernas utformning.

Utredningen har identifierat behovet av att ytterligare förstärka möjligheten för elever i behov av omfattande särskilt stöd att få tillgång till en resursskola i kommunal regi. En sådan verksamhet skulle kunna erbjuda ett anpassat lärande i en trygg och stabil miljö, med bred kompetens. Möjligheten att etablera en resursskola i kommunal regi ses som ett led i att långsiktigt säkra varje elevs rätt till en likvärdig utbildning – där barnets bästa fortsatt är vägledande i alla beslut.

För att möta de krav som ställs på såväl lokaler som organisation planeras resursskolan inledningsvis att starta sin verksamhet i samma lokaler som den centrala särskilda undervisningsgruppen Minirosen vid Röllingbyskolan. Dessa lokaler är redan i viss utsträckning anpassade för elever i behov av omfattande särskilt stöd, vilket skapar förutsättningar för en trygg och stabil uppstart med tillgång till befintlig kompetens och ändamålsenliga lärmiljöer.

Den initiala organisationen möjliggör ett begränsat elevintag om cirka 10–20 elever, med hög personaltäthet och nära samverkan mellan olika kompetenser. Genom att samlokalisera verksamheterna skapas också organisatoriska synergier och flexibilitet i resursanvändningen.

För att på sikt kunna utöka kapaciteten och möta ett eventuellt ökat behov behöver dock ytterligare eller alternativa lokallösningar ses över. En långsiktig etablering av resursskola förutsätter lokaler som fullt ut kan anpassas efter målgruppens varierande behov och samtidigt vara flexibla över tid.

Förvaltningen bedömer att detta alternativ ger den mest ändamålsenliga och långsiktigt hållbara lösningen för att möta behoven hos elever med omfattande och varaktiga stödinsatser. Kombinationen av särskilda undervisningsgrupper för kortare insatser och en permanent resursskola i kommunal regi möjliggör en flexibel struktur där insatser kan anpassas efter elevens utveckling och behov.

Alternativet bedöms också bidra till ökad likvärdighet, tillgänglighet och kontinuitet i stödet, samtidigt som kompetensen inom specialpedagogik och elevhälsa samlas. Den föreslagna organisationen stärker därmed kommunens förutsättningar att säkerställa en likvärdig utbildning för elever med omfattande behov av särskilt stöd.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar i enlighet med detta – att inrätta två centrala särskilda undervisningsgrupper och en resursskola i kommunal regi enligt den modell som beskrivs i utredningen.

Finansiering

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd

Fristående resursskolor i Österåkers kommun finansieras idag genom grundbelopp, strukturbidrag och tilläggsbelopp. För den kommunala verksamheten infördes 2015 ett särskilt verksamhetsstöd i stället för individknutna tilläggsbelopp, i syfte att skapa större flexibilitet och bättre planeringsförutsättningar.

Den aktuella verksamheten avser elever med omfattande och varaktiga behov av särskilt stöd, vilket medför kostnadsnivåer som överstiger dem för ordinarie grundskoleverksamhet, bland annat till följd av krav på högre personaltäthet och specialiserad kompetens. En resursskola kan därmed inte finansieras enbart genom grundbeloppet.

Det föreslås därför att ersättningen för en resursskola i kommunal regi fastställs i form av ett särskilt riktat verksamhetsstöd. Det särskilt riktade verksamhetsstödet bör utgå från den ersättningsnivå för de elever som i dag erhåller sin undervisning i de centrala särskilda undervisningsgrupperna Minirosen och Solrosen.

Ett särskilt riktat verksamhetsstöd är den mest ändamålsenliga finansieringsmodellen eftersom det:

- Säkerställer förutsägbarhet för verksamheten och kommunen som huvudman
- Gör det möjligt att planera personal- och kompetensförsörjning långsiktigt
- Stärker likvärdigheten genom en tydlig och konsekvent finansiering
- Skapar transparens i resursfördelningen gentemot andra skolformer

Genom att utgå från ersättningsnivåerna i Minirosen och Solrosen baseras modellen på redan etablerade och realistiska nivåer för elever med motsvarande behov

Under 2026 planeras verksamheten att starta med 10 elever och finansieras inom utbildningsnämndens befintliga ram.

Från och med 2027 planeras verksamheten utökas med ytterligare 10 elever, vilket innebär totalt 20 elever. Vid ett antagande om 5 elever i förskoleklass, 10 elever i årskurs 1–3 och 5 elever i årskurs 4–5, samt att samtliga elever i årskurs F–6 är inskrivna i fritidshem, beräknas den totala årskostnaden för verksamheten uppgå till cirka 9,6 mnkr. Av detta utgör det särskilt riktade verksamhetsstödet 6,1 mnkr.

Beräkningen bygger på nuvarande antaganden om elevantal och årskursfördelning och kan komma att justeras utifrån faktiskt elevunderlag. För att finansiera verksamheten i full omfattning från och med 2027 bedöms utbildningsnämnden behöva ett tillskott om cirka 6,1 mnkr avseende det särskilt riktade verksamhetsstödet. Frågan om finansiering av detta tillskott kommer att hanteras inom ramen för budgetprocessen inför 2027.

Utöver driftskostnaderna tillkommer investeringskostnader för lokalanpassningar samt uppstartskostnader för inköp av inventarier, såsom möbler, datorer, Ipads och skärmar. Kostnaderna för lokalanpassningar har utretts i samverkan med lokalförsörjningsenheten, som har kompetens inom lokalanpassningar. Vid ett beslut om att inrätta en resursskola i kommunal regi beräknas investeringskostnaden uppgå till cirka 3 mnkr för lokalanpassningar samt cirka 300 tkr i uppstartskostnader för inventarier.

Konsekvensanalys

Pedagogiska konsekvenser

- En stabil finansieringsmodell säkerställer att resursskolan kan erbjuda hög personaltäthet, specialpedagogisk kompetens och anpassade lärmiljöer.
- Elever med omfattande stödbehov får undervisning av hög och jämn kvalitet.

Ekonomiska konsekvenser

- Ett särskilt riktat verksamhetsstöd ökar förutsägbarheten i budgetprocessen.
- Modellen minskar behovet av löpande och individanpassade ekonomiska beslut.
- Ersättningsnivån motsvarar redan existerande verksamhet (Minirosen och Solrosen), vilket gör modellen ekonomiskt underbyggd.

Organisatoriska konsekvenser

- Skapar en tydlig struktur för resursfördelning inom utbildningsförvaltningen.
- Underlättar långsiktig planering av personal, lokaler och kompetensbehov.
- Förvaltningen behöver säkerställa årlig uppföljning och rapportering.

Bilagor

1. Utredning av en resursskola i kommunal regi, Ängsrosen
2. Kalkyl budget HT26
3. Kalkyl budget 2027

Eva Wetterstrand
utbildningsdirektör

Joakim Östling
Skolchef

Skickas till

Akt